

บทคัดย่อ

เส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine Route) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่กำลังได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเส้นทางนี้ถือว่ามีศักยภาพสูงมาก เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก เมื่อศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย เพิ่มมากขึ้น อาจส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย อย่างมีทิศทางและสอดคล้องตามหลักความยั่งยืน

โครงการวิจัยนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อระบุถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) จากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ พร้อมเสนอแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาอย่างมีทิศทางบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนา 2) ประเมินศักยภาพในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือก 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ TOWS Metric และ 4) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแขวงหลวงพระบางและไซยะบูลีใน สปป. ลาว มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนา วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และนิเวศวัฒนธรรม ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในแขวงหลวงพระบางและไซยะบูลีมีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านคุณค่า และควรดำเนินการที่สร้างงานและกระจายรายได้ รวมถึงการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในส่วนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีรูปแบบการท่องเที่ยวทั้งในเชิงวิถีชีวิต นิเวศ เมือง ศาสนา และประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย มีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการรองรับนักท่องเที่ยว และควรดำเนินกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ทันที เช่น การประชาสัมพันธ์และจัดฝึกอบรม เพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินการขั้นต่อไป เช่น การจัดทำแผน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและนโยบาย สำหรับรัฐกระเหรี่ยงและมอญของเมียนมา มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม เมือง และวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวในรัฐกระเหรี่ยงและมอญมีศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านสภาพแวดล้อม และควรดำเนินการเพื่อสร้างความพร้อมในการรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในด้านแรงงาน ที่พัก สาธารณูปโภค ความปลอดภัยและสุขอนามัย เพื่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่สังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยแนวทางดังกล่าวและความร่วมมือของทุกภาคส่วน จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางหลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย

Abstract

Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route is a strategic route, which is being developed to promote a cooperation among Lao People's Democratic Republic (Lao PDR), Thailand and Republic of the Union of Myanmar (Myanmar). The cooperation is on economic, social and environmental aspects, particularly on tourism development. Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route has a very high potential on tourism development due to its networks and connectivity with various interesting tourist destinations. This study was investigated based on the assumption that a destination with high accessibility would result in a higher number of tourists, leading to changes in economic, society and environment of local and vicinity, with both positive and negative impacts. Thus, an implementation plan to develop tourist destinations on Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route towards sustainability should be developed.

The goal of this study is to develop an implementation plan along with policy's recommendations on sustainable tourism development. Objectives are to investigate and assess potential of destinations, to analyze economic, social and environmental impacts of destinations, to identify tradeoffs from a potential tourism development, and to provide policy's recommendations for tourism development towards sustainability. The methods consisted of 4 steps: 1) To select potential tourist destinations, 2) to assess carrying capacity of the selected destinations, 3) to conduct Strength, Weakness, Opportunity and Threat (SWOT) analysis on economic, social and environmental issues (Three Pillars of sustainability) and to conduct a TOWS metric on the SWOT analysis results, and 4) to provide a policy's recommendations on sustainable tourism development.

Results indicated that Luang Prabang and Xyabouli, Lao PDR, have religious, lifestyle, historical and eco-cultural tourisms. According to the criteria for tourism destination potential assessment, tourism destinations of Luang Prabang and Xyabouli have potential for tourism development based on their value. The implementation plan of these destinations should include job creation and income distribution, and a promotion to conserve local's tradition and culture. Provinces in Lower Northern Region I of Thailand have lifestyle, ecology, township, religious and historical tourisms. Tourism destinations of Provinces in Lower Northern Region I of Thailand have potential for tourism development based on their carrying capacity. These destinations should implement on a quick-win activity such as promoting and training as a foundation for medium-term implementation activities, e.g. planning, standardizing and policy making. Kayin State and Mon State, Myanmar, have eco-tourism, township and lifestyle tourisms. Tourism destinations of Kayin State and Mon State have potential for tourism development

based on their natural environment. The implementation plan should aid in an increasing capacity of the destinations in labors, accommodation, facilities, safety and public health, and should result in job creation and income equality. The recommended implementation plan, in conjunction with a cooperation of every stakeholders, would lead to a sustainable tourism of Luang Prabang-Indochina-Mawlamyine route.